

Brief mag openbaar worden gemaakt

Aan:

College van Burgemeester en Wethouders

Fracties en raadsleden gemeente Sluis

CC:

Richard Schriemer, beleidsambtenaar Sociaal Domein

Jeroen Koppert, beleidsadviseur Strategisch Beleid

Ond: RMDO Adviesreactie Vitaal West Zeeuws Vlaanderen (VWZV)

Datum: 19 Januari 2022

Geacht college, geachte gemeenteraadsleden,

De Raad voor Maatschappelijke en Demografische Ontwikkeling (RMDO) wil door middel van deze brief een eerste globale zienswijze uitbrengen op de voorgestelde presentatie en documenten over de Verkenning van het omvangrijke project Vitaal West Zeeuws Vlaanderen (VWZV) in relatie tot het 'go-no go' besluit over de voortgang naar de volgende fase door het college en de gemeenteraad op 27 januari 2022.

In het algemeen is de RMDO positief kritisch over de perspectieven en mogelijkheden die vanuit de verkenning worden gepresenteerd voor de transitie en herpositionering van de zorg, het onderwijs, het bestuur en gerelateerde faciliteiten in de kern Oostburg.

De RMDO geeft een compliment voor de opgestelde presentaties en beschikbaar gestelde documenten. Deze zijn duidelijk en begrijpelijk opgesteld en bieden voldoende informatie om in deze fase tot een goede afweging en besluitvorming te komen. Ook onderschrijft de RMDO het uitgangspunt dat 'niets doen geen optie is' en de gemeente op een kruispunt staat en besluiten moet nemen voor het optimaal borgen van toekomstbestendige faciliteiten voor de zorg, wonen, het onderwijs en bestuurlijke huisvesting.

Betrokken partners, met daarin een cruciale rol voor de gemeente, stellen zichzelf met de verkenning nu voor een grote uitdaging en verantwoordelijkheid te besluiten over het wel of niet doorgaan naar de volgende fase voor deze metamorfose van Oostburg.

De voorgestelde transitie op basis van drie scenario's met verstrekkende gevolgen voor de kern Oostburg, maar ook direct en indirect voor de hele gemeente, moet nu zorgvuldig worden overwogen en geanalyseerd, voordat de volgende stap wordt gemaakt en er wordt begonnen met het opzetten van een professionele projectorganisatie, het participatieproces en de ontwikkeling en uitwerking van een masterplan.

Op basis van de bestaande kennis en informatie adviseert de RMDO het college en de raad positief te besluiten en akkoord te gaan met de volgende fase in dit project. Nauwkeurigheid en zorgvuldigheid t.a.v. de financiering en het participatieproces zijn echter essentiële randvoorwaarden voor het behalen van de gewenste resultaten. De berekende financiële risico's die gepaard gaan met de voorbereiding en ontwikkeling van een gedegen

masterplan zijn voldoende overzichtelijk om op basis van dit plan vervolgens een besluit te nemen over de uitvoerende haalbaarheid en betaalbaarheid van dit project.

De RMDO meent dat de verkenningsfase ondanks de tijdsdruk en mogelijkheden zorgvuldig en professioneel is uitgevoerd. Het eindresultaat biedt voldoende informatie, onderbouwing en inzicht om een goed conceptbeeld te kunnen vormen van de omschreven doelen.

Wel menen wij dat meer tijd en meer menskracht en zonder de belemmeringen van de Corona pandemie, het meedenken van de Klankbordgroep, de informatiedeling, gesprekken met andere betrokkenen en stakeholders, zoals stads- en dorpsraden, en goede communicatie wellicht nog een extra dimensie, meer begrip en meer draagvlak zou hebben opgeleverd.

De RMDO meent dat hierdoor, maar ook door de veelomvattendheid van het project, deze fase nog veel vragen oproept, onzekerheden blootlegt en onder bepaalde betrokkenen voor onduidelijkheid en enige verwarring zorgt. Een belangrijk aspect dat in een volgende fase, de ontwikkeling en voorbereiding van een masterplan, zeker de nodige aandacht vraagt en waarin het voorgestelde participatieproces en de communicatie een essentiële en cruciale rol moeten gaan spelen.

Na een presentatie van de gemeentelijke projectleider en strategisch adviseur voor de RMDO en de leden van de Koepel Zorg & Welzijn, deelname aan de Klankbordgroep, ontvangen documenten en gesprekken binnen en buiten de RMDO, kiezen wij voor een positieve constructieve opstelling ten opzichte van dit project, met die kanttekening dat wij echter nog een wel een aantal opmerkingen, adviezen en vragen hebben en er aan een aantal voorwaarden wordt voldaan.

Gezien de complexiteit en de lange looptijd van het gehele project (10 tot 15 jaar) en wij alleen kennis hebben van de verkenningsfase zal de RMDO op dit moment uitsluitend ingaan op het algemene concept dat vanuit de verkenning is voorgelegd en kort stilstaan bij de belangrijkste onderdelen die betrekking hebben op de onderbouwing van de voorgelegde scenario's. Onze invalshoeken hierbij zijn de algehele belangen en (Burger)participatie van onze inwoners en betrokkenen in Oostburg, maar ook alle andere kernen van de gemeente en het belang van communicatie.

Afhankelijk van het te nemen besluit door de gemeenteraad behoudt de RMDO zich het recht voor tijdens de mogelijke vervolgfase, de ontwikkeling en opzet van een masterplan, aparte adviezen uit te brengen over de deelonderwerpen.

Concept Vitaal West Zeeuws Vlaanderen

Zoals gesteld, onderschrijft en steunt de RMDO in het algemeen de noodzaak en het momentum voor de transitie en herpositionering van de zorg, het onderwijs, het bestuur en gerelateerde faciliteiten in de kern Oostburg. Voor een toekomstbestendige, duurzame, vitale en leefbare gemeente Sluis.

De mogelijkheden die zich nu vanuit de behoeften van ZorgSaam, het onderwijs en de bestuurlijke organisatie en huisvesting voordoen, samen met de perspectieven op voldoende financiering, bieden kansen die met twee handen moeten worden aangegrepen om een vernieuwde fundering voor de toekomst te leggen, waar de hele gemeenschap meerwaarde en voordelen aan kan onttelen.

De omvang en langdurigheid van de voorgestelde transitie zijn echter wel van die omvang dat dit ook zorgen met zich meebrengt over de organisatiecapaciteit van de gemeente.

De RMDO vraagt zich af of er voldoende beschikking van menskracht met de nodige kennis, kunde en ervaring van en met dit soort megaprojecten bestaat en of er financieel rekening mee wordt gehouden hiervoor voldoende extra professionele krachten te vinden en te kunnen inhuren. Ook om de huidige capaciteit binnen het gemeentehuis niet onnodig extra te belasten en de toch al onder druk staande dienstverlening niet nog meer te ondermijnen of uit te hollen.

De RMDO adviseert dan ook de projectorganisatie vanaf het begin zodanig op te zetten, te ontwikkelen en te borgen dat dit geen nadelige effecten heeft op de continuïteit van de dagelijkse gemeentelijke taken en werkzaamheden. Daarmee kan worden voorkomen dat onder bewoners negatieve beeldvorming wordt versterkt of de gemeente een dergelijk megaproject wel goed kan beheren en besturen en het draagvlak hierdoor verzwakt.

Bovenstaand advies over 'Good Governance' (goed bestuur en beheer) voor de gemeente en de projectorganisatie heeft ook een direct raakvlak en verbinding met het voorgestelde participatieproces. Indachtig het door de gemeente zelf opgestelde en vastgestelde visiedocument Krachtig Verbonden 2020 – 2024, waarin staat: "Sluis is een gemeente voor en door de bewoners. We betrekken de bewoners bij de beleidsvorming en zorgen er samen voor dat iedereen mee kan doen", meent de RMDO dat dit naar letter en geest direct van toepassing is op het proces rond Vitaal West Zeeuws Vlaanderen.

De RMDO verdedigt het standpunt dat een goed doordacht en uitgevoerd participatieproces samen met professioneel omgevingsmanagement en een professioneel communicatieplan zorgen voor betrokkenheid, draagvlak, inspiratie en motivatie om als betrokken gemeenschap gezamenlijk bij te dragen en samen te werken aan de totstandkoming van de gewenste transformatie. Strategisch en tactisch gezien is de rol van betrokken inwoners cruciaal in het hele plan.

Gelet op recente ontwikkelingen waarin de burger meer en meer uiting geeft niet te worden gehoord of zich buitengesloten voelt, is het herstellen en opbouwen van wederzijds vertrouwen een hele kluit en uitdaging.

Het participatieproces voor VWZV ziet er op papier onderbouwd en gedegen uit maar is zeker geen garantie voor het helen van het eerder beschadigde vertrouwen. Participatie gaat hand in hand met het goed informeren van burger en deze te laten meedoen en meedenken voor en tijdens het hele proces. De aangenomen Nota Burgerparticipatie biedt alle mogelijkheden dit proces vanaf het begin goed te implementeren.

Het inrichten van specifieke burgerpanels of werkgroepen met leden van bestaande bewoners en ondernemersorganisaties kan bij deze aanpak ook nuttig en bruikbaar zijn.

In het participatie proces wordt ook voorgesteld een uitgebreide inventarisatie te maken van hoe de bewoners hun rol zien in dit proces, etc. Deze inventarisatie heeft echter alleen zin als het doel is de draagkracht onder de burgers te vergroten en hun concreet actief te laten participeren. Mensen willen daadwerkelijk goed en volledig betrokken en gehoord worden. Er bestaan onder bewoners zeker ideeën en suggesties over de eigen woonomgeving, zorg en onderwijs.

In deze context vraagt de RMDO zich af of rekening wordt gehouden of er voor wordt gezorgd dat alle betrokkene partijen (stakeholders) die in beeld zijn om in de volgende fase een actieve participerende rol te gaan spelen, ook goed genoeg hiervoor zijn toegerust. Extra ondersteuning vanuit het projectbureau zou hiervoor een oplossing kunnen zijn.

Behalve het zo snel mogelijk opzetten en implementeren van een adequaat participatieproces heeft de RMDO ook een uitgesproken voorkeur voor het hanteren van inclusieve communicatie. Het is van belang dat er direct vanaf het begin van de volgende fase met gedrukte, gesproken en digitale informatie wordt ingezet op heldere en begrijpelijke visuele- en tekstuele communicatie, waarin vakjargon wordt voorkomen en de focus ligt op het creëren van dialoog en een empathische benadering van alle doelgroepen.

Deze taak ligt terecht bij het op te zetten projectbureau, al dan niet ondersteund door een professioneel communicatiebureau.

De RMDO adviseert voor het komende jaar gedurende de ontwikkeling van het masterplan zo snel als mogelijk te beginnen en prioriteit te geven aan het participatieproces en communicatieplan. Deze zo snel als mogelijk vorm en inhoud te geven en hierover helder en duidelijke afspraken te maken met alle stakeholders. Het is essentieel stakeholders, waaronder de stads- en dorpsraden en de RMDO, tijdig te betrekken en te informeren over hun rol en taken en tijdschema's wanneer hun meningen, visies, zienswijzen, ideeën en andere bijdragen worden en zijn gewenst, zodat eenieder zich hierop kan voorbereiden en organiseren om de nodige kwalitatieve inbreng te kunnen leveren.

Gelet op de vele partners die bij Vitaal West Zeeuws Vlaanderen zijn betrokken, van lokale ondernemers tot ministeries in Den Haag en leden van de Tweede kamer, vindt de RMDO het ook van groot belang dat de belangenbehartiging (lobby) in de hele betrokken keten van organisaties en partijen vanaf het begin goed wordt georganiseerd en opgepakt. De vele 'kikkers in de kar', met soms afwijkende belangen of contacten vragen om een duidelijke strakke regie met heldere en werkbare strategische afspraken en uitvoering om miscommunicatie en tegenstellingen te voorkomen, kansen en momenten optimaal te benutten, bedreigingen af te wenden en extra geldstromen uit bestaande provinciale, nationale en Europese subsidies en programma's tijdig te identificeren en te benutten. Het momentum om samen met de lokale partners, de provincie, de ministeries, de regering en de Tweede Kamer een voorbeeldproject voor een toekomstbestendige, vitale en leefbare plattelandsgemeente te realiseren en te financieren, is gunstig en dient in onze visie optimaal te worden benut.

De RMDO adviseert in het belang van de projectorganisatie en direct betrokkenen in de keten de belangenbehartiging en het relatiebeheer deskundig te regisseren en hierover heldere, transparante afspraken te maken met als doel de kansen voor een voorbeeldproject optimaal te benutten en te kunnen financieren.

Tot zover de RMDO zienswijze op het globale concept en de gestelde doelen die worden beoogd in de Verkenning naar een Vitaal West Zeeuws Vlaanderen.

Hieronder wordt nog kort ingegaan op de verschillende belangrijke deelonderwerpen en bouwstenen waarop de verkenning is gebaseerd en die een onlosmakelijk onderdeel vormen van het project in Oostburg, maar ook directe en indirecte gevolgen hebben voor alle andere kernen en de gemeenschap in haar geheel.

Afhankelijk van het te nemen besluit door de gemeenteraad, behoudt de RMDO zich het recht om als deelnemende organisatie in het participatieproces gedurende de ontwikkeling van het masterplan de projectorganisatie, het college en de gemeenteraad diepgaander en uitvoeriger over deze essentiële deelonderwerpen te adviseren.

Wonen:

Het project Vitaal West Zeeuws Vlaanderen kan zorgen voor verstrekken gevolgen voor het complexe Wonen & Bouwen dossier van de gemeente. In samenhang met het in VWZV genoemde aantal te bouwen woningen zal goed moeten worden bekeken en onderzocht wat dit betekent voor de woon- en bouw wensen in andere kernen.

Gelet op de grote publieke belangstelling momenteel voor dit onderwerp, de door de gemeente deels zelf veroorzaakte complexiteit en impasse in dit dossier, de opstelling van de provincie en de rol van andere betrokkenen, meent de RMDO dat het college en de raad tot een goede samenhang en balans moeten zien te komen, zodat er voldoende perspectief maar ook zekerheid kan komen voor starters (jonge bewoners en nieuwkomers), senioren en 'empty nesters', waardoor doorstroming kan worden bevorderd en ook tweede woningeigenaren duidelijkheid krijgen.

De RMDO adviseert met criteria en voorwaarden ontleend aan een duidelijke definitie van leefbaarheid om het project VWZV aan te grijpen om te komen tot een duidelijk en transparant en gebalanceerd meerjaren Wonen & Bouwen beleid. Per woonkern kunnen er visies en plannen worden opgesteld om tegemoet te komen aan toekomstige ontwikkelingen en behoeften van de kern, met aandacht voor diversiteit (mix) binnen het beschikbare en nieuw te bouwen aanbod voor starters, senioren, gezins- en zorgwoningen. Ook zal meer rekening moeten worden gehouden met de huisvesting van arbeidsmigranten.

Onderwijs en Sport:

De basis voor het vormen van een goede en sterke gemeenschap is de aanwezigheid, de spreiding/bereikbaarheid en het behouden van een goed aanbod van lager-, voortgezet- en beroepsonderwijs. Met daarnaast voldoende en goede faciliteiten voor ontspanning en sport. De diverse sportverenigingen zullen moeten worden benaderd, om een duidelijk inzicht te krijgen over hun ledenaantal en groeiperspectieven, de benodigde faciliteiten en de mogelijkheden voor het clusteren van de sportaccommodaties. Een nauwe samenwerking tussen onderwijs, sport en de diverse bestaande verenigingen is een randvoorwaarde en ook onderdeel van het participatieproces.

De RMDO bepleit vanuit het participatieproces in de fase van de ontwikkeling van het masterplan de mogelijkheid te krijgen op het goede moment een uitgebreidere adviesreactie op de thema's onderwijs en sport te kunnen opstellen. Tussentijds verwijzen we naar eerder opgestelde adviezen over dit onderwerp, waaronder deze in het kader van Krachtig Verbonden.

Zorg:

Zoals ook in het verkenningsrapport wordt gesteld, onderschrijft de RMDO een integrale benadering van alle verschillende onderdelen binnen de zorgsector. Wij denken hierbij aan de hele keten, waaronder de huisartsen praktijken, c.q. gezondheidscentra, ouderen- en

thuiszorg, jeugdzorg, gehandicaptenzorg en andere. Voor ieder onderdeel van deze zorgvoorzieningen is het essentieel de zorgorganisaties en bewoners tijdens de verdere uitwerking van het project op een juiste manier over het complexe programma te informeren en te betrekken.

Binnen dit deelonderwerp van VWZV wil de RMDO Koepel Zorg en Welzijn intensief betrokken blijven en voortdurend meedenken en meedoen om de belangen van bewoners goed te helpen behartigen en tijdig adviezen te kunnen indienen.

Een lastig en ingewikkeld aspect van de zorgvoorzieningen in Zeeuws Vlaanderen blijft de ligging in het grensgebied met Vlaanderen. Terwijl de samenwerking met de Universitaire ziekenhuizen in Gent toeneemt, blijft Ziekenhuis Zeno in Knokke min of meer een concurrent voor ZorgSaam en biedt vooral toeristen in het seizoen en patiënten met een restitutie zorgverzekering in het westen van West Zeeuws Vlaanderen soms een aantrekkelijk alternatief. De transformatie van o.a. de zorgfaciliteiten in Oostburg kan hopelijk een bijdrage leveren dit te beperken of te voorkomen.

Tot slot zijn binnen het onderdeel zorgvoorzieningen maar ook in relatie tot VWZV in het geheel goede vervoersmogelijkheden “van en naar”, van evident belang.

De RMDO bepleit ook hier vanuit structurele betrokkenheid in het participatieproces tijdig de mogelijkheden te krijgen over dit deelonderwerp tijdig te adviseren.

Waar het gaat over bereikbaarheid en mobiliteit zal de RMDO hierover binnen het participatieproces maar ook naar aanleiding van het gepresenteerde Plan van Aanpak Mobiliteit gemeente Sluis, mogelijk in samenwerking met stads- en dorpsraden, een adviesreactie aan het college en de gemeenteraad uitbrengen.

Detailhandel, horeca en bedrijven:

De RMDO is positief over de directe betrokkenheid van de Vereniging van Vastgoedeigenaren (VVE) binnen dit gehele project. Voor de verdere groei en ontwikkeling en goede integratie binnen de transitie en de integratie van een aantal verschillende types woningen is een betrokkenheid van het bedrijfsleven en lokale bewoners met de juiste communicatie en inspraak over de ontwikkeling van het VWZV project van groot belang.

De RMDO adviseert deze samenwerking zo te houden en waar nodig te intensiveren.

Tot zover de eerste adviesreactie van de RMDO met het oog op de besluitvormende vergadering van de gemeenteraad van Sluis op 27 januari 2022.

Vertrouwende u hiermee van dienst te zijn geweest en dat ons advies kan bijdragen tot een algemeen gedragen en gewenst besluit, zijn wij altijd bereid hierover van gedachten te wisselen of uw vragen te beantwoorden.

Met vriendelijke groeten,
Namens de RMDO,
en de leden van de koepel Zorg & Welzijn,

Rien Puyenbroek
Voorzitter.